

PHÁT TRIỂN DU LỊCH GẮN VỚI VĂN HÓA CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở HUYỆN TỬA CHÙA, ĐIỆN BIÊN

Phạm Hồng Long^{1*}, Bùi Nhật Quỳnh², Nguyễn Mạnh Hà³, Ngô Việt Anh⁴,
Lò Thị Tuyết⁵

^{1,2}Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội

^{3,4,5}Trung tâm Bảo tồn Thiên nhiên và Phát triển

*Email: phamhonglong@gmail.com

/Ngày nhận bài: **02/12/2025** /Ngày nhận bài sửa sau phân biên: **09/12/2025** /Ngày chấp nhận đăng: **10/12/2025**

TÓM TẮT

Huyện Tủa Chùa, tỉnh Điện Biên, sở hữu kho tàng di sản văn hóa đa dạng của các cộng đồng dân tộc thiểu số, là nguồn lực quý giá để phát triển du lịch. Nghiên cứu này tập trung đánh giá thực trạng khai thác giá trị văn hóa trong phát triển du lịch tại Tủa Chùa, chỉ ra những điểm nghẽn về chính sách, nhân lực và sự phối hợp giữa các bên liên quan. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất hệ thống giải pháp tổng thể, mang tính đặc thù nhằm phát triển du lịch một cách có trách nhiệm, vừa mang lại lợi ích kinh tế bền vững, vừa gìn giữ, phát huy bản sắc văn hóa, góp phần nâng cao đời sống cho người dân và xây dựng thương hiệu du lịch cho địa phương.

Từ khóa: Phát triển, văn hoá, du lịch, dân tộc thiểu số, Điện Biên

DEVELOPING TOURISM IN ASSOCIATION WITH THE CULTURE OF ETHNIC MINORITIES IN TUA CHUA DISTRICT, ĐIỆN BIEN PROVINCE

ABSTRACT

Tua Chua District, Dien Bien Province possesses a rich repository of cultural heritage from diverse ethnic minority communities offering significant potential for tourism development. This study examines the status of cultural value exploitation in local tourism, highlighting key challenges in policy frameworks, human resource capacity, and stakeholder collaboration. Building on these findings, the paper proposes context-specific strategies to advance responsible tourism. The proposed approach emphasizes harmonizing economic growth with cultural preservation, thereby improving community livelihoods and enhancing the district's tourism identity.

Keywords: Development, cultural, tourism, ethnic minorities, Dien Bien

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngành du lịch đã và đang có những bước phát triển mạnh mẽ, đóng góp tích cực vào sự phát triển kinh tế, xã hội ở mỗi quốc gia và địa phương cụ thể, đặc biệt là những vùng miền núi, vùng xa (Kataya, 2021). Tại quyết định số 509/QĐ-TTg ngày 13 tháng 6 năm 2024 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Quy hoạch hệ thống du lịch thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045” chủ trương phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Bên cạnh đó, phát triển du lịch trên cơ sở khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế quốc gia, phát huy yếu tố con người, lấy giá trị văn hóa Việt Nam làm nền tảng; gắn phát triển du lịch với bảo tồn, phát huy giá trị di sản và bản sắc văn hóa dân tộc.

Với hơn 95% dân số là người dân tộc thiểu số, Tủa Chùa mang trong mình một không gian văn hóa đặc sắc và đa dạng. Tuy nhiên, các hoạt động du lịch tại đây vẫn còn manh mún, chưa tương xứng với tiềm năng. Thực tế cho thấy có sự phát triển tự phát của một số dịch vụ homestay nhưng chất lượng chưa đồng đều, thiếu các tiêu chuẩn dịch vụ chuyên

nghiệp. Hoạt động quảng bá còn hạn chế, chủ yếu dựa vào các sự kiện nhỏ lẻ, chưa có một chiến lược tổng thể để xây dựng hình ảnh điểm đến hấp dẫn. Bài viết này sẽ đi sâu phân tích thực trạng và đề xuất những giải pháp chiến lược để giải quyết những thách thức trên.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Bài viết sử dụng phương pháp tiếp cận liên ngành, kết hợp phân tích tài liệu thứ cấp (các báo cáo của địa phương, nghiên cứu khoa học, văn bản chính sách) và phương pháp tham vấn chuyên gia, tham vấn cộng đồng. Cách tiếp cận này giúp đánh giá toàn diện hiện trạng và công tác bảo tồn văn hóa gắn với du lịch, từ đó làm cơ sở đề xuất các giải pháp khả thi và bền vững.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

3.1. Khái quát về giá trị văn hoá của các dân tộc thiểu số ở huyện Tủa Chùa, tỉnh Điện Biên

Tổng dân số huyện Tủa Chùa trên 6 vạn người, với 08 dân tộc phổ biến, trong đó: Dân tộc Mông chiếm 73%, dân tộc Thái chiếm 15,6%, dân tộc Kinh chiếm 4,6%, dân tộc Dao chiếm 4,2%, dân tộc Hoa chiếm

1,4%, dân tộc Khor Mú chiếm 0,7%, dân tộc Kháng chiếm 0,2%, dân tộc Phù Lá chiếm 0,2%, các dân tộc khác (Ê Đê, Tày, Mường) chiếm 0,1% (UBND huyện Tủa Chùa, 2024).

Di sản văn hóa vật thể tại huyện Tủa Chùa mang những đặc điểm của điều kiện tự nhiên, vị trí địa lý, gắn với đời sống sinh hoạt hàng ngày của người dân. Tiêu biểu như những nếp nhà gỗ được lợp mái đá của người Mông, người Hoa dựng trên những cao nguyên đá nhằm thích nghi với khí hậu vùng rẻo cao huyện Tủa Chùa; những ngôi nhà sàn của người Thái với biểu tượng khâu cút được dựng thành bản làng ở thung lũng hoặc ven suối gắn với đời sống dựa vào canh tác lúa nước, sông suối và sản vật trong rừng vốn đã hình thành từ xa xưa của tộc người Thái. Bên cạnh đó, di tích lịch sử Thành Vàng Lồng tại xã Tả Phìn là một minh chứng rõ nét về lịch sử và đời sống văn hóa, truyền thống của người Mông huyện Tủa Chùa.

Hệ thống di sản văn hóa phi vật thể của các dân tộc thiểu số huyện Tủa Chùa vô cùng đặc sắc và đa dạng. Theo Ban kiểm kê di sản văn hóa huyện Tủa Chùa năm 2024, các loại hình di sản văn hóa phi vật thể phổ biến của các dân tộc tại huyện Tủa Chùa như tiếng nói, chữ viết, ngữ văn dân gian, nghệ thuật trình diễn dân gian, tập quán xã hội và tín ngưỡng, lễ hội truyền thống, nghề thủ công truyền thống và tri thức dân gian... còn được lưu giữ và phát huy trong đời sống hàng ngày trong cộng đồng các dân tộc thiểu số. Trong đó, nhiều di sản đã được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia như nghệ thuật chế tác và múa khèn Mông, nghề rèn của người Mông, nghề làm giầy thêu của người Hoa, lễ Tù Cải của người Dao.

3.2. Chủ thể bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa của các dân tộc thiểu số ở huyện Tủa Chùa

Chủ thể bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc thiểu số bao gồm cơ quan quản lý nhà nước và cộng đồng địa phương. Các cơ quan quản lý nhà nước sẽ ban hành các chính sách, kế hoạch bảo tồn văn hóa, hỗ trợ kinh phí và tổ chức các chương trình quảng bá, phục dựng lễ hội, văn hóa dân tộc, kết hợp phát triển du lịch gắn với văn hóa truyền thống. Cơ quan quản lý nhà nước đóng vai trò là một chủ thể vừa bảo tồn vừa phát huy các giá trị văn hóa dân tộc thiểu số tại địa phương. Trong khi đó, cộng đồng các dân tộc thiểu số tại địa phương là người trực tiếp duy trì và thực hành văn hóa truyền thống của chính họ bao gồm lễ hội, tín ngưỡng, phong tục tập quán và nghệ thuật dân gian; bảo tồn ngôn ngữ và tri thức bản địa; giữ gìn và phát triển nghề truyền thống; phát huy giá trị văn hóa gắn với phát triển kinh tế và du lịch. Bên cạnh đó, các nghệ nhân nhân dân, nghệ nhân ưu tú trong lĩnh vực di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, hầu hết đều thuộc cộng đồng các dân tộc thiểu số tại địa bàn, họ là

những người am hiểu và trao truyền các giá trị văn hóa cho các thế hệ sau, đóng góp vào công tác bảo tồn các giá trị văn hóa dân tộc thiểu số tại địa phương.

3.3. Hoạt động bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa trong phát triển du lịch ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở huyện Tủa Chùa

Công tác bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc tại Tủa Chùa được chú trọng. Theo kế hoạch số 168/KH-UBND ngày 22/8/2023 của UBND huyện Tủa Chùa về triển khai thực hiện Nghị quyết số 16-NQ/HU ngày 30/6/2023 của Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Tủa Chùa và Nghị quyết số 21/NQ-HĐND ngày 11/7/2023 của Hội đồng nhân dân huyện Tủa Chùa về phát triển du lịch huyện Tủa Chùa đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, đã giao nhiệm vụ đến từng cấp có thẩm quyền tại địa phương tiến hành điều tra, đánh giá, phân loại tài nguyên du lịch trên địa bàn huyện; hoàn thiện hồ sơ đề nghị công nhận Chợ phiên thị trấn Tủa Chùa là điểm du lịch; xây dựng các sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với văn hóa các dân tộc thiểu số trên địa bàn như sản phẩm du lịch trải nghiệm Hội Xuân (Lễ hội Gầu Tào), trải nghiệm Chợ phiên thị trấn Tủa Chùa. Đối với xây dựng sản phẩm du lịch cộng đồng tại thôn Tả Phìn, xã Tả Phìn, địa phương chủ trương hỗ trợ trang bị nhạc cụ, đạo cụ biểu diễn cho đội văn nghệ, phục dựng hiện vật theo văn hóa địa phương, phát triển các sản vật địa phương, đồ thủ công....

Tủa Chùa đẩy mạnh truyền thông, xúc tiến và quảng bá du lịch thông qua tổ chức tuần văn hóa, thể thao và du lịch hàng năm, trên các phương tiện truyền thông đại chúng, xuất bản ấn phẩm, đặt pano quảng cáo; quảng bá trên trang thông tin điện tử của huyện, các sở, ngành liên quan, qua các trang mạng xã hội như Facebook, Zalo...; cộng tác với các cơ quan báo, đài tỉnh và thông qua các chương trình famtrip. Địa phương cũng tích cực quảng bá sản phẩm văn hóa và du lịch thông qua các hội chợ, triển lãm nhằm giới thiệu nông sản, thủ công mỹ nghệ và tiềm năng du lịch đến du khách trong và ngoài tỉnh như Lễ hội hoa Ban, các Lễ hội Xuân trên địa bàn, Ngày hội văn hóa, thể thao, du lịch các dân tộc tỉnh Điện Biên lần thứ VIII, Hội chợ công thương khu vực Tây Bắc - Điện Biên... Tổ chức các hội nghị gặp mặt doanh nghiệp, ban hành các chương trình phát triển sản xuất nông lâm nghiệp kết hợp du lịch để kêu gọi đầu tư.

Bên cạnh đó, công tác kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể đã được Ban kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể huyện Tủa Chùa thực hiện từ ngày 28/11/2023 đến ngày 28/7/2024 trên địa bàn của 117/120 thôn, bản, tổ dân phố (chiếm 97,5%); 6/8 dân tộc được kiểm kê (chiếm 67%) (UBND huyện Tủa Chùa, 2024). Theo đó, 07 loại hình di sản văn hóa phi vật thể của các dân tộc đã được kiểm kê, báo cáo.

VĂN HÓA - CULTURE

Hoạt động giáo dục truyền dạy các di sản văn hóa phi vật thể UBND huyện Tủa Chùa đã triển khai nhiều kế hoạch nhằm bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa của các dân tộc thiểu số trên địa bàn. Các kế hoạch cụ thể tập trung vào việc bảo tồn và truyền dạy các loại hình di sản như nghệ truyền thống, biểu diễn nghệ thuật dân gian, trang phục truyền thống, ngữ văn dân gian, chữ viết. Năm 2024, Phòng Văn hóa và Thông tin phối hợp cùng UBND một số xã trên địa bàn đề tổ chức 07 lớp truyền dạy văn hóa truyền thống bao gồm: lớp dạy viết chữ dân tộc Dao; lớp dạy chế tác khèn Mông; lớp truyền dạy nghề rèn của dân tộc Mông; lớp truyền dạy nghề làm giầy thêu truyền thống của người Hoa (Xạ Phang); lớp truyền dạy chế tác và trình diễn đàn Tính Tẩu của dân tộc Thái; nghề đan lát của dân tộc Khơ Mú tại các xã Huổi Sớ, Mường Báng, Mường Đun, Xá Nhè, Lao Xả Phình.

Thảo luận: Với kết quả như trên, chúng tôi đưa ra một số vấn đề thảo luận như sau:

Điểm mạnh	Điểm yếu
<ul style="list-style-type: none"> Sở hữu kho tàng di sản văn hóa vật thể, phi vật thể phong phú, đa dạng. Giá trị văn hóa các dân tộc thiểu số đặc trưng của 7 dân tộc. Cộng đồng dân tộc đóng vai trò trung tâm trong gìn giữ và thực hành văn hóa. Sự tham gia đồng bộ giữa chính quyền địa phương và cộng đồng trong công tác bảo tồn văn hóa 	<ul style="list-style-type: none"> Hoạt động bảo tồn và du lịch còn mang tính ngắn hạn, thiếu chiều sâu và chưa bền vững. Hoạt động truyền dạy di sản, giá trị văn hóa chưa gắn với du lịch. Hạn chế trong tài liệu hóa, chuẩn hóa nội dung truyền dạy di sản văn hóa. Thiếu chiến lược truyền thông hiệu quả, dài hạn để thu hút du khách. Thiếu mô hình liên kết với doanh nghiệp du lịch. Người dân còn hạn chế về kỹ năng và thiếu vốn để đầu tư vào sản phẩm dịch vụ du lịch.
Cơ hội	Thách thức
<ul style="list-style-type: none"> Xu hướng du lịch văn hóa, du lịch bền vững ngày càng được quan tâm. Chính sách ưu tiên phát triển vùng dân tộc thiểu số của Nhà nước và các tổ chức quốc tế Hợp tác, liên kết với các điểm du lịch ở các tỉnh lân cận. Cơ hội hợp tác với các doanh nghiệp, tổ chức giáo dục, du lịch trong và ngoài nước để xây dựng mô hình du lịch. Sự phát triển của công nghệ số, nền tảng mạng xã hội giúp quảng bá du lịch hiệu quả 	<ul style="list-style-type: none"> Nguy cơ mai một giá trị văn hóa. Cạnh tranh với các điểm đến văn hóa khác trong khu vực Tây Bắc và cả nước. Tác động tiêu cực của thương mại hóa du lịch có thể làm biến dạng bản sắc văn hóa gốc. Biến đổi khí hậu và các yếu tố môi trường có thể ảnh hưởng đến tài nguyên và hoạt động du lịch tại địa phương.

Kết quả nghiên cứu cho thấy, huyện Tủa Chùa sở hữu một kho tàng di sản văn hóa phong phú và độc đáo, bao gồm cả di sản vật thể và phi vật thể, phản ánh rõ nét đặc điểm cư trú, sinh hoạt và lịch sử của cộng đồng dân tộc tại địa phương. Trong đó, người Mông chiếm đa số và đóng vai trò trung tâm trong việc gìn

giữ các giá trị văn hóa như nghệ thuật múa khèn, nghề rèn truyền thống, nghi lễ cộng đồng... Bên cạnh đó, các dân tộc khác như Thái, Dao, Hoa,... cũng góp phần tạo nên bức tranh đa dạng và giàu bản sắc cho văn hóa vùng cao Tủa Chùa.

Hoạt động bảo tồn văn hóa đang được triển khai tương đối đồng bộ với sự tham gia của cả hai chủ thể quan trọng: chính quyền địa phương và cộng đồng. Chính quyền giữ vai trò thiết lập chính sách, hỗ trợ nguồn lực và điều phối các hoạt động bảo tồn, trong khi cộng đồng dân tộc là chủ thể thực hành, duy trì và trao truyền các giá trị văn hóa trong đời sống thường nhật.

Mặc dù có nhiều nỗ lực, song công tác bảo tồn văn hóa gắn với phát triển du lịch vẫn còn nhiều điểm nghẽn: *Thiếu chiều sâu và tính bền vững:* Các hoạt động bảo tồn và du lịch còn mang tính ngắn hạn, rời rạc, chủ yếu phục vụ mục tiêu bảo tồn hơn là tạo sinh kế bền vững. Các lớp truyền dạy dừng lại ở việc “giữ gìn văn hóa”, chưa thực sự gắn với việc tạo ra sản phẩm du lịch và đào tạo kỹ năng phục vụ du khách.

Thiếu sự kết nối chuyên nghiệp: Việc truyền dạy chủ yếu dựa vào truyền miệng, thiếu tài liệu hóa và chuẩn hóa, gây khó khăn cho việc phát triển thành các sản phẩm du lịch có chất lượng cao.

Quảng bá chưa hiệu quả: Hoạt động xúc tiến còn manh mún, dựa vào các sự kiện ngắn hạn, thiếu một chiến lược nhận diện thương hiệu bài bản và hiện đại để tiếp cận các thị trường du khách tiềm năng.

Thiếu mô hình liên kết: Sự tham gia của doanh nghiệp du lịch còn hạn chế, dẫn đến việc sản phẩm làm ra khó tiếp cận thị trường, người dân thiếu kỹ năng chuyên nghiệp và nguồn vốn đầu tư.

Vấn đề khai thác và phát huy giá trị văn hóa dân tộc thiểu số gắn với du lịch tại Tủa Chùa cần được tiếp cận đa chiều, kết hợp chặt chẽ với công tác bảo tồn các giá trị văn hóa, phát huy vai trò của cộng đồng địa phương và xây dựng cơ chế quản lý, hợp tác có hiệu quả với các bên liên quan. Nhằm thúc đẩy phát triển du lịch tại Tủa Chùa, đặc biệt là bảo tồn và khai thác các giá trị văn hóa trong phát triển du lịch có hiệu quả, bền vững, một số định hướng cần thực hiện bao gồm: *Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch địa phương:* Cần thiết lập và triển khai các chương trình đào tạo kỹ năng cho người dân địa phương bao gồm: kỹ năng phục vụ du khách, giao tiếp, hướng dẫn viên bản địa, quản lý homestay, quản trị trải nghiệm du lịch... Đặc biệt, nên khuyến khích mô hình “người bản địa làm du lịch” nhằm tạo sinh kế, tăng thu nhập, đồng thời đảm bảo việc bảo tồn nguyên bản giá trị văn hóa truyền thống thông qua chính chủ thể văn hóa là cộng đồng địa phương.

Đẩy mạnh truyền thông và quảng bá du lịch văn hóa: Cần ứng dụng công nghệ số để phát triển các nội dung quảng bá (hình ảnh, video, bài viết) giới thiệu về di sản văn hóa, lễ hội, sản phẩm du lịch đặc trưng. Việc sử dụng các nền tảng truyền thông xã hội (Facebook, YouTube, TikTok...) nên được chú trọng để tiếp cận đối tượng khách trẻ tuổi. Ngoài ra, việc xuất bản ấn phẩm du lịch, phim tài liệu, tham gia các hội chợ du lịch, sự kiện giao lưu văn hóa trong nước và quốc tế cũng là kênh hiệu quả để quảng bá rộng rãi.

Hoàn thiện chính sách bảo tồn văn hóa bền vững: cần xây dựng một bộ tiêu chí du lịch văn hóa bền vững phù hợp với điều kiện dân tộc thiểu số, trong đó xác định rõ các nguyên tắc bảo tồn, khai thác và phát triển.

Chuẩn hóa giáo dục văn hóa địa phương gắn với du lịch: Cần thiết kế các chương trình giáo dục tích hợp yếu tố văn hóa, du lịch để học sinh, thanh niên hiểu rõ và tự hào về bản sắc của dân tộc mình, từ đó trở thành lực lượng kế thừa và quảng bá văn hóa hiệu quả. Ngoài ra, các trung tâm cộng đồng, nhà văn hóa bản có thể đóng vai trò là nơi tổ chức các hoạt động trải nghiệm văn hóa thường xuyên cho cả người dân và khách du lịch.

Tăng cường phối hợp giữa chính quyền, doanh nghiệp và cộng đồng: thiết lập cơ chế phối hợp rõ ràng, xây dựng các tổ hợp tác du lịch cộng đồng, tổ chức diễn đàn định kỳ để chia sẻ thông tin và tăng tính đồng thuận trong phát triển du lịch văn hóa. Trong đó, chính quyền giữ vai trò kiến tạo môi trường chính sách, quy hoạch và hỗ trợ hạ tầng, cộng đồng là người gìn giữ và cung cấp dịch vụ văn hóa, du lịch và doanh nghiệp đảm nhận công tác kết nối thị trường, thiết kế chương trình và sản phẩm du lịch. Cần thiết lập các tổ hợp tác du lịch cộng đồng có tư cách pháp nhân rõ ràng, tổ chức các diễn đàn định kỳ để đối thoại và chia sẻ thông tin, qua đó tăng cường sự đồng thuận và phối hợp hành động giữa các bên.

Mở rộng hợp tác liên vùng và quốc tế: liên kết với các địa phương có sản phẩm tương đồng để phát triển tuyến du lịch liên vùng; tham gia mạng lưới du lịch bền vững quốc tế nhằm học hỏi mô hình và thu hút hỗ trợ kỹ thuật, tài chính. Tòa Chùa cần tham gia vào các chương trình hợp tác liên vùng trong phát triển du lịch văn hóa, đặc biệt là với các huyện có sản phẩm tương đồng như Mù Cang Chải, Sa Pa, Mộc Châu... Việc liên kết này không chỉ giúp mở rộng tuyến du lịch mà còn chia sẻ nguồn lực, kinh nghiệm và xây dựng thương hiệu vùng hiệu quả hơn. Đồng thời, huyện Tòa Chùa có thể tham gia các mạng lưới du lịch bền vững quốc tế để tiếp cận mô du lịch toàn cầu, đồng thời tìm kiếm hỗ trợ kỹ thuật, nguồn vốn và đào tạo từ các tổ chức quốc tế.

4. KẾT LUẬN

Việc khai thác giá trị văn hóa dân tộc thiểu số trong phát triển du lịch huyện Tòa Chùa cần được thực hiện một cách bài bản, có định hướng và bền vững. Những kết quả ban đầu đã cho thấy tiềm năng lớn của địa phương, nhưng cũng bộc lộ nhiều hạn chế về nhân lực, chính sách, truyền thông và sự phối hợp.

Để giải quyết những thách thức này, nghiên cứu đã đưa ra một hệ thống các định hướng và hàm ý chính sách quan trọng. Cụ thể, cần chú trọng đến việc nâng cao năng lực và kỹ năng của cộng đồng thông qua các chương trình đào tạo chuyên biệt; thiết lập cơ chế hợp tác đa bên trong phát triển du lịch cộng đồng; hoàn thiện các chính sách hỗ trợ nghệ nhân và bảo tồn di sản phi vật thể; xây dựng thương hiệu du lịch Tòa Chùa gắn với bản sắc văn hóa dân tộc; và chuẩn hóa hoạt động giáo dục văn hóa địa phương nhằm nâng cao nhận thức của thế hệ trẻ. Bên cạnh đó, mở rộng liên kết vùng và hợp tác quốc tế cũng là yếu tố then chốt để Tòa Chùa học hỏi mô hình du lịch văn hóa bền vững từ các địa phương khác, đồng thời thu hút nguồn lực kỹ thuật và tài chính phục vụ phát triển. Trong toàn bộ quá trình này, cộng đồng cần được đặt ở vị trí trung tâm, đóng vai trò chủ thể trong bảo tồn và truyền bá văn hóa, cũng như tham gia trực tiếp vào các hoạt động du lịch, từ thiết kế sản phẩm đến quản lý trải nghiệm du khách.

Chỉ khi có sự đồng thuận và hành động thống nhất từ chính quyền, cộng đồng và các bên liên quan, kết hợp với chiến lược phát triển bài bản và tôn trọng các giá trị bản sắc, Tòa Chùa mới có thể phát triển du lịch một cách bền vững, vừa thúc đẩy tăng trưởng kinh tế địa phương, vừa bảo vệ và phát huy giá trị văn hóa đặc sắc.

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được Trung tâm hỗ trợ nghiên cứu Châu Á- ĐHQGHN tài trợ từ nguồn kinh phí của Viện Nghiên cứu cao cấp CHEY, mã số CA.24.02A.

CHÚ THÍCH

Nghiên cứu này được thực hiện trước ngày 01/07/2025 (sau khi sáp nhập chính quyền hai cấp) nên tên địa danh vẫn để theo cách gọi cũ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Chính phủ. (2024, ngày 13 tháng 6).** Quyết định số 509/QĐ-TTg phê duyệt "Quy hoạch hệ thống du lịch thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045". Thủ tướng Chính phủ.
- Kataya, A. (2021).** The impact of rural tourism on the development of regional communities. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*.
- Ủy ban nhân dân huyện Tòa Chùa. (2024, ngày 21 tháng 7).** Báo cáo số 186/BC-BKK về kết quả tổng kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể của các dân tộc trên địa bàn Tòa Chùa năm 2023-2024.